

Dr. Osman Péter:

MÉGIS LÉTEZNEK ANGYALOK?

Az üzleti angyalok tevékenysége és befektetések szerepe a kis- és kisebb középvallalatok létrehozásában, fejlesztésében

OMFB; Budapest, 1998

Osman Péter ismert kutatója és harcosa volt a kockázati tőke üzletág hazai meghonosításának, majd az 1998 nyarán végül is meghozott kockázati tőketársaságokról szóló törvénynek. E törvénnyel kodifikált módon polgárjogot nyertek az intézményes kockázati tőkebefektetések, illetve az ezzel foglalkozó szervezetek.

A kutató érdeklődése most új irányba fordult, a nem intézményes kockázati befektetések irányába. Azt hihetnők, periférikus, jelentéktelen dologról van szó, pedig, miként a kiadványból kiderül, az USA-ban az ilyen befektetések az üzleti angyalok részesedése a kis- és középvallalkozásokba befektetett külső tőke tekintetében, több, mint ötszörösen haladja meg az intézményes kockázati tőke befektetéseit. Felmérések szerint évente nagyjából 250.000 üzleti angyal vesz részt aktívan vállalkozásokban. Összesen mintegy évi tíz-húsz milliárd dollárt fektetnek be, és a tőlük tőkéhez jutó vállalkozások száma évente harmincezer körül jár. Ha szerényebb adatokkal is, de jelentős befektetési volument képvisel az üzleti angyalok tevékenysége az Egyesült Királyságban, Ausztráliában vagy éppen Finnországban. Kik is ők valójában? „Az üzleti angyalok olyan magánszemélyek, akik általában gazdagok, de legalábbis határozottan tehetősek, és akik ilyen minőségben – tehát nem valamely cég keretei között, hanem magánemberként – közvetlenül fektetnek be tőkét, viszonylag kicsi, rendszerint tőzsdén nem jegyzett vállalkozásokba.” Az üzleti angyalok tehát saját magánvagyonukat mozgósítják, olyan kis- és közepes vállalkozásokba fektetnek, amelyek tőkeigénye túlságosan kicsi ahhoz, hogy a profi kockázati tőke cé-

geknek megérje a velük való foglalkozás, gyakran induló, vagy felépülésük igen korai szakaszában levő vállalkozásokba hajlandók tőkét fektetni. Mindezzel kiegészítik a kockázati tőke iparág tevékenységét. Ezzel a tevékenységükkel az üzleti angyalok hiányt pótolnak a tőkepiacon, segítik a vállalkozások fejlődését és növelik a működőtőke-állományt.

A vállalkozók szempontjából fontos előny, hogy az üzleti angyalok, amikor tőkét biztosítanak, magukra vállalják a kockázat egy részét, miközben nem terhelik meg a vállalkozást egy hitelviszony esetében feltétlenül megjelenő kamat- és törlesztési teherrel. Általában – miként az intézményes kockázati tőkések is – a cég értékének növekményében érdekeltek, így nem terhelik meg a folyó jövedelmet sem.

Az üzleti angyalok is kockázati tőkebefektetők, tehát nem hitelképesség alapján, hanem a cég jövőjében való bizalom alapján finanszíroznak, nem veszik át teljesen az irányítást, miközben persze kontrollálják azt, és gyakran személyesen is segítenek a menedzsmentnek, jól felkészült vállalkozókat keresnek partnerül, akikkel azután „együtt sírnak, együtt nevetnek”.

A vállalkozónak, amikor kockázati befektetőt – legyen az társaság vagy üzleti angyal – keres, azt kell bizonyítania, hogy cégében van fantázia, a befektető megbízhat benne és vállalkozásában. A bizalom erősítését kétségtelenül egyik legfontosabb eszköze a szakszerűen kidolgozott, meggyőzően tálalt üzleti terv, de hasonlóképp fontos lehet a „személyes varázs”, annak bizonyítása, hogy a vállalkozást

működtető csapat méltó a bizalomra. A kockázati tőkének és ezen belül az üzleti angyalok tevékenységének különösen nagy szerepe lehet egy olyan gazdaságban, mint a magyar is, amely a direkt tervutasításból még nem rég bontakozott ki és indult a piacgazdaság kiépítésének útján, hiszen a kockázati finanszírozás lényege, hogy nem a múltat nézi elsősorban (hitelképesség, referenciák, felhalmozott vagyon stb.), hanem a jövőre orientálódik, a vállalkozás várható sikerét finanszírozza.

Kiemelném a könyv egyik legérdekesebb gondolatsorát, amely külföldi, elsősorban Egyesült Királyságbeli tapasztalatok segítségével mutatja meg hálózat szervezésével, non-profit szervezetek közbeiktatásával, bankok szerepvállalásával, hogyan segíthető az üzleti angyalok tevékenységének terjedése. A felsorolt példákban látható, hogy az állam és intézményeinek szerepe piackonform módon elsősorban az üzleti információk (befektetők és tőkét keresők közötti információk) áramlásának megkönnyítésében rejlik. Megfelelő szervezeti keretek (hálózatok) kialakulásának segítése ugyanúgy része lehet az ösztönzésnek, miként – bár erről a kiadvány konkrétan nem szól – adózásbeli, szabályozási vagy más könnyítő intézkedések meghozatala. Mindez már a gyakorlati megvalósítás ügye, Osman Péter nagy érdeme, hogy ráirányítja a figyelmet egy új lehetőségre, és bizonyít, érdemes tenni megvalósításáért.

Lebach Dorottya

Ehelyütt jegyezzük meg, hogy ugyancsak Lebach Dorottya a szerzője a januári számunkban sajnálatos tévedés folytán Szirmai Péter által jegyzett szemlének is.